

Byla C-277/22**Prašymas priimti prejudicinį sprendimą****Gavimo data:**

2022 m. balandžio 22 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Fővárosi Törvényszék (Sostinės apygardos teismas, Vengrija)

Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2022 m. kovo 22 d.

Pareiškėja:

Global NRG Kereskedelmi és Tanácsadó Zrt.

Atsakovė:

Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal (Vengrijos energetikos ir komunalinių paslaugų reguliavimo institucija)

***Fővárosi Törvényszék* (Sostinės apygardos teismas, Vengrija)**

<...> **Pareiškėja:** *Global NRG Kereskedelmi és Tanácsadó Zrt.* (<...> Budapeštas (Vengrija) <...>)

<...> **Atsakovė:** *Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal* (Vengrijos energetikos ir komunalinių paslaugų reguliavimo institucija; <...> Budapeštas <...>)

<...> **Suinteresuotoji šalis, įstojusi į bylą atsakovės pusėje:** *FGSZ Földgázszállító Zrt.* (<...> Šiofokas (Vengrija) <...>)

<...> **Bylos dalykas:** administracinis skundas dėl administracinio sprendimo, <...> priimto energetikos srityje

Nutartis:

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas kreipėsi į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą, prašydamas išaiškinti 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/73/EB dėl gamtinių dujų vidaus rinkos

bendrųjų taisyklių, panaikinančios Direktyvą 2003/55/EB, 41 straipsnio 17 dalį, atsižvelgiant į Pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnį.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas Europos Sąjungos Teisingumo Teismui teikia šiuos prejudicinius klausimus:

1. Ar 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/73/EB dėl gamtinių dujų vidaus rinkos bendrųjų taisyklių, panaikinančios Direktyvą 2003/55/EB (toliau – Direktyva), 41 straipsnio 17 dalį, atsižvelgiant į Pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnį, reikia aiškinti taip, kad pagal ją draudžiami nacionalinės teisės aktai, pagal kuriuos šios valstybės narės reguliavimo institucijos procedūrose, kuriose nustatomi sistemos naudojimo tarifai, tarifai už paslaugas, kurias sistemos operatoriai gali teikti pagal specialius tarifus, ir prijungimo tarifai, tik sistemos operatorius pripažįstamas šalimi, kurios atžvilgiu tiesiogiai priimtas sprendimas, ir kuri kaip tokia turi išimtinę teisę pareikšti ieškinį dėl per procedūrą priimto sprendimo?
2. Jei Teisingumo Teismo atsakymas į pirmąjį klausimą būtų teigiamas: ar šios direktyvos 41 straipsnio 17 dalį, atsižvelgiant į Pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnį, reikia aiškinti taip, kad taikant šią nuostatą tokiu atveju, kaip nagrinėjamas pagrindinėje byloje, gamtinių dujų rinkos dalyvis, esantis tokioje padėtyje, kaip pareiškėja, kuriai sistemos operatorius pagal valstybės narės reguliavimo institucijos sprendimą, kuriuo nustatomi naudojimosi sistema tarifai, tarifai už paslaugas, kurias sistemos operatoriai gali teikti pagal specialius tarifus, ir prijungimo tarifai, taiko tarifą už paslaugą, kuri gali būti teikiama pagal specialų tarifą, laikytinas šalimi, kurios atžvilgiu priimtas toks sprendimas, ir kaip tokia turi teisę pareikšti ieškinį dėl jo?

<...> [svarstymai dėl nacionalinės procesinės teisės]

Motyvai

1. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis administracinis teismas, remdamasis Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 267 straipsniu, prašo Europos Sąjungos Teisingumo Teismo (toliau – Teisingumo Teismas) išaiškinti Sąjungos teisės nuostatas, būtinas ginčui pagrindinėje byloje išspręsti.

Ginčo dalykas ir reikšmingos bylos faktinės aplinkybės

2. Atsakovės, kaip nacionalinės reguliavimo institucijos, 2021 m. rugpjūčio 10 d. sprendimu <...> (toliau – ginčijamas sprendimas), priimtu *ex officio* pradėtoje procedūroje dėl *FGSZ Földgázszállító Zrt.* (toliau – *FGSZ Zrt.*), kaip gamtinių dujų perdavimo sistemos operatorės, laikotarpiui nuo 2021 m. spalio 1 d. iki 2025 m. rugsėjo 30 d. nustatė specialius tarifus, kuriuos gali taikyti perdavimo sistemos operatorė, ir prijungimo tarifus, kuriuos reikia mokėti už prijungimą prie

dujotiekio. Pareiškėja (*Global NRG Zrt.*), komercinė bendrovė, užsiimanti prekyba gamtinėmis dujomis ir besinaudojanti gamtinių dujų perdavimo sistema kaip sistemos naudotoja, pateikė skundą prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiančiam teismui dėl ginčijamo sprendimo. Sprendimui pagrindinėje byloje priimti būtinas išankstinis Teisingumo Teismo atsakymas į pateiktus klausimus.

- 3 Ginčijamas atsakovės sprendimas, be kita ko, grindžiamas ankstesniu 2021 m. kovo 30 d. sprendimu <...>, kuriuo buvo nustatyta referencinės kainos metodika ir kurį pareiškėja taip pat apskundė dar neįsiteisėjusiu 2021 m. 2022 m. sausio 12 d. sprendimu <...>. *Fővárosi Törvényszék* (Budapešto – sostinės teismas, Vengrija) panaikino atsakovės (2021 m. kovo 30 d.) sprendimą ir nurodė jai pradėti naują procedūrą. Pareiškėja, be kita ko, tvirtina, kad ginčijamas sprendimas yra neteisėtas, nes, pirma, (2021 m. kovo 30 d.) sprendimas, kuriuo grindžiamas ginčijamas sprendimas, taip pat buvo neteisėtas, ir, antra, atsakovė neturėjo nustatyti nuosavybės teisės perleidimo paslaugos tarifo. Iš tiesų, ji tvirtina, kad ši paslauga priskiriama prie „ne perdavo paslaugų“ kategorijos, numatytos 2017 m. kovo 16 d. Komisijos reglamento (ES) 2017/460, kuriuo nustatomas suderintos gamtinių dujų perdavimo tarifų struktūros tinklo kodeksas, 3 straipsnio 15 dalyje. Pareiškėja taip pat nurodo šio reglamento 4 straipsnio 4 dalies ir 19 straipsnio 2 dalies pažeidimą ir iš esmės prašo panaikinti ginčijamą sprendimą.
- 4 Atsakovė prašo atmesti administracinį skundą, nes, pirmiausia, pareiškėja neturi *locus standi* ir, papildomai, skundas yra nepagrįstas.

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą pagrindai ir šalių argumentai

- 5 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas preliminariai nagrinėja, ar pareiškėja, sistemos naudotoja, turi teisę pareikšti ieškinį dėl ginčijamo sprendimo, kuriuo nustatomi sistemos operatoriaus taikomi tarifai. Pagal taikomą nacionalinę teisę, procedūrose, kuriose nustatomi sistemos naudojimo tarifai, tarifai už paslaugas, kurias sistemos operatoriai gali teikti pagal specialius tarifus, ir prijungimo tarifai, tik sistemos operatorius, kurio atžvilgiu priimtas sprendimas, pripažįstamas šalimi, kurios atžvilgiu tiesiogiai priimtas sprendimas.
- 6 Pareiškėjos teigimu, ginčijamu sprendimu nustatyti tarifai yra privalomi tiek sistemos operatoriui, tiek naudotojui, todėl jie tiesiogiai daro įtaką abiejų šalių teisėms ir teisėtiems interesams, nes jei šie tarifai nustatomi nesilaikant teisės nuostatų, sistemos naudotojai patiria žalą. Pareiškėja, kaip gamtinių dujų pardavėja, atsižvelgdama į būtinybę laikytis savo prekybos sutarčių, negali nuspręsti nesinaudoti ginčijamame sprendime nurodyta nuosavybės teisės perdavimo paslauga, už kurią *FGSZ Zrt.* automatiškai ir privalomai taiko numatytą tarifą. Gamtinių dujų pardavėjui tai nėra papildoma neprivaloma paslauga, o yra vienintelis būdas prekiauti gamtinėmis dujomis su kitais pardavėjais, todėl tai turi įtakos visų paslaugos pirkėjų ir kitų panašioje situacijoje esančių rinkos dalyvių (gamtinių dujų prekybos licencijų turėtojų) teisėms ir teisėtiems interesams.

- 7 Pareiškėja tvirtina, kad pagal nacionalinę teisę ji turėjo teisę paduoti apeliaciją per procedūrą, pagal kurią nustatoma orientacinių kainų metodika, kuria grindžiami tarifai už naudojamą sistemą ir nustatomos nuolaidos, daugiausia ir sezoniniai koeficientai, susiję su perdavimo sistemos valdymo tarifais, todėl mano, kad atskirimas, pagal kurį ji neturi teisės paduoti apeliacijos dėl ginčijamo sprendimo, kuriuo nustatomi sistemos naudojimo tarifai, tarifai už paslaugas, kurias sistemos operatoriai gali teikti pagal specialius tarifus, ir prijungimo tarifai, yra diskriminacinis ir pažeidžia Sąjungos teisę. Jos nuomone, vertinant šalies, kurios atžvilgiu priimtas sprendimas, statusą nėra svarbu, ar pardavėjas tarifus už naudojamą sistemą priskiria išlaidoms ar ne.
- 8 Atsakovė ginčija pareiškėjos teisę paduoti apeliaciją, teigdama, kad pareiškėja nebuvo ginčijamo sprendimo priėmimo procedūros šalis ir kad nėra tiesioginio ryšio tarp pareiškėjos ir apeliacijos dalyko. Ji teigia, kad ginčijamu sprendimu pareigos nustatomos tiesiogiai tik *FGSZ Zrt.*, todėl jis neturi tiesioginio, o tik netiesioginį poveikį pareiškėjos padėčiai. Ji taip pat remiasi nacionaliniais teisės aktais, pagal kuriuos ginčijamo sprendimo priėmimo procedūroje šalimi, kurios atžvilgiu tiesiogiai priimtas sprendimas, pripažįstamas tik sistemos operatorius, kurio atžvilgiu priimtas sprendimas. Atsakovė ginčija, kad pareiškėja privalo naudotis aptariama nuosavybės teisės perleidimo paslauga ir sumokėti atitinkamą tarifą, taip pat teigia, kad galutinė tarifo našta nebūtinai tenka pareiškėjai, nes ji turi galimybę ją perkelti. Šiuo klausimu ji pažymi, kad jei pareiškėjai būtų pripažinta teisė paduoti apeliaciją, tai reikštų, kad kiekvienas asmuo, kuriam tenka galutinė šio tarifo našta, galėtų būti laikomas „šalimi, kurios atžvilgiu reguliavimo institucija priima sprendimą“, ir kaip toks jis galėtų prašyti pradėti administracinę procedūrą tokiomis aplinkybėmis, kokios susiklostė pagrindinėje byloje.
- 9 Atsakovė remiasi Direktyvos 33 konstatuojamąja dalimi, iš kurios galima daryti išvadą, kad sąvoka „šalis, kurios atžvilgiu [priimtas sprendimas]“ direktyvoje nėra apibrėžta, todėl turi būti aiškinama ir nustatoma pagal nacionalinę teisę. Remiantis nacionaline jurisprudencija, išankstinė sąlyga sprendimui dėl ginčo esmės priimti yra ta, kad turi būti nustatytas tiesioginis teisinis interesas, o vien ekonominio intereso nepakanka teisei pareikšti ieškinį pagrįsti.

Taikytini teisės aktai

- 10 Europos Sąjungos teisė:
- 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/73/EB dėl gamtinių dujų vidaus rinkos bendrųjų taisyklių, panaikinančios Direktyvą 2003/55/EB, 41 straipsnio 17 dalis.
 - Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnis

Nacionalinės teisės nuostatos:

- *A földgázellátásról szóló 2008. évi XL. törvény (Get.)* (2008 m. Gamtinių dujų tiekimo įstatymo Nr. XL (toliau – Gamtinių dujų tiekimo įstatymas) 103 straipsnyje nustatyta:

129/B straipsnis

1. Procedūrose, kuriose nustatomi sistemos naudojimo tarifai, tarifai už paslaugas, kurias sistemos operatoriai gali teikti pagal specialius tarifus, ir prijungimo tarifai, tik sistemos operatorius, kurio atžvilgiu priimtas sprendimas, pripažįstamas šalimi, kurios atžvilgiu tiesiogiai priimtas sprendimas.
 2. Procedūrose, kuriomis nustatoma referencinių kainų metodika, kuria grindžiami sistemos naudojimo tarifai, ir nustatomos su perdavimo sistemos valdymo tarifais susijusios nuolaidos, daugikliai ir sezoniniai koeficientai, asmenys, turintys teisę konsultuotis dėl perdavimo sistemos valdymo tarifų, taip pat laikomi asmenimis, kurių atžvilgiu tiesiogiai priimtas sprendimas.
- *A közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (Kp.)* (2017 m. Administracinė teisenos įstatymas Nr. I)

17 straipsnis. Teisę inicijuoti bylos nagrinėjimą turi

- a) asmuo, kurio teisę ar teisėtą interesą administracinė veikla tiesiogiai paveikia;

<...>.

48 straipsnis Nepriimtinumai

1. Teismas administracinį skundą pripažįsta nepriimtinu, jei:

<...>

- c) skundą pateikė ne asmuo, turintis tokią teisę pagal įstatymą;

<...>.

Pagrindai, kuriais grindžiami prejudiciniai klausimai

- 11 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas yra administracinis teismas, turintis jurisdikciją nagrinėti skundą dėl ginčijamo nacionalinės reguliavimo institucijos sprendimo. Siekiant išnagrinėti pareiškėjos skundą iš esmės, reikia preliminariai atsakyti į klausimą, ar pareiškėja, atsižvelgiant į visas bylos aplinkybes, turi teisę paduoti apeliaciją pagal Direktyvos 41 straipsnio 17 dalį. Tuo atveju, jei teismo procesas buvo inicijuotas neturinčio teisės tai daryti asmens prašymu, pagal nacionalinę teisę ir atsižvelgiant į procesines kliūtis administracinis skundas turi būti atmestas nenagrinėjant bylos iš esmės. Jei

patvirtinama, kad pareiškėja turi teisę inicijuoti teisminį procesą, kitas žingsnis – kaip išankstinė sąlyga bylai išnagrinėti iš esmės, išnagrinėti, ar ji taip pat turi *locus standi*, t. y. ar ginčijamas sprendimas turi tiesioginį poveikį jos teisėms ar teisėtiems interesams.

- 12 Direktyvoje neapibrėžta sąvoka „šalis, kurios atžvilgiu reguliavimo institucija priima sprendimą“, susijusi su reguliavimo institucijos sprendimų teismine peržiūra, numatyta direktyvos 41 straipsnio 17 dalyje, todėl ši sąvoka turi būti nagrinėjama atsižvelgiant į Teisingumo Teismo jurisprudencijoje nustatytas gaires. 2015 m. kovo 19 d. Sprendime *E.ON Földgáz Trade* (C-510/13, EU:C:2015:189; toliau – Sprendimas *E.ON Földgáz*) ir 2020 m. liepos 16 d. Sprendimo *Komisija/Vengrija (Prieigos prie elektros energijos ir gamtinių dujų perdavimo tinklų tarifai)* (C-771/18, EU:C:2020:771):584, toliau – Sprendimas C-771/18), Teisingumo Teismas nagrinėjo, pirma, asmenų, kurie pagal ES teisę turi teisę paduoti apeliaciją dėl nacionalinės reguliavimo institucijos sprendimo, susijusio su gamtinių dujų vidaus rinkos reguliavimu, subjektinę apimtį ir, antra, taip pat atsižvelgiant į veiksmingos teisinės gynybos principą, valstybių narių pareigos numatyti tokio apeliacinio proceso turinį. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiančio teismo nagrinėjamoje byloje reikia išsamiau išsiaiškinti šiuos du aspektus.

Pirmasis prejudicinis klausimas – Nacionalinės teisės akto, apribojančio teisę paduoti apeliaciją, taikymas

- 13 Pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas prašo Teisingumo Teismo išaiškinti Direktyvos 41 straipsnio 17 dalyje nustatytos valstybių narių pareigos turinį, atsižvelgiant ir į Pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnyje įtvirtintą veiksmingos teisinės gynybos principą. Jis klausia, ar valstybės narės teisės aktai, taikytini tokioje situacijoje, kokia nagrinėjama pagrindinėje byloje, pagal kuriose nustatomi sistemos naudojimo tarifai, tarifai už paslaugas, kurias sistemos operatoriai gali teikti pagal specialius tarifus, ir prijungimo tarifai, šalimi, kurios atžvilgiu tiesiogiai priimtas sprendimas, pripažįstamas tik sistemos operatorius, kurio atžvilgiu priimtas sprendimas, (Gamtinių dujų tiekimo įstatymo 129/B straipsnio 1 dalis), yra suderinami su Sąjungos teise? Nacionalinė teisė riboja teisę paduoti apeliaciją *ex lege* ir neleidžia administraciniam teismui atlikti jokie įvertinimo ar individualaus vertinimo, o tai, prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiančio teismo nuomone, yra neproporcingas Direktyvos 41 straipsnio 17 dalyje įtvirtintos teisės paduoti apeliaciją apribojimas.
- 14 Teisingumo Teismas turi jurisdikciją aiškinti Direktyvos 41 straipsnio 17 dalyje pateiktą sąvoką „[asmuo], kurio atžvilgiu [priimtas sprendimas]“. Savo ruožtu be išankstinio, lemiamo ir aiškaus Teisingumo Teismo išaiškinimo prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas neturi jurisdikcijos nustatyti Sąjungos teisės viršenybės ir pareigos netaikyti šios teisės neatitinkančių nacionalinės teisės aktų. Nesant aiškių Teisingumo Teismo išaiškinimo gairių prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas, taikydamas nacionalinę teisę, turi atmesti

pareiškėjos pateiktą administracinį skundą kaip nepriimtina, nenagrinėdamas bylos iš esmės, nes pagal nacionalinę teisę pareiškėja nepatenka į asmenų, turinčių teisę paduoti apeliaciją, kategoriją. Taigi Teisingumo Teismo teisinis išaiškinimas yra būtinas siekiant pasinaudoti Direktyvos 41 straipsnio 17 dalyje ir Pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnyje garantuojama teise paduoti apeliaciją.

- 15 Sprendime C-771/18, priimtame po Europos Komisijos pradėtos procedūros dėl pažeidimo Nr.°INFR(2014)2271, Teisingumo Teismas nagrinėjo, ar Vengrijos įstatymų leidėjo nustatytos apeliacijos procedūros atitinka Sąjungos teisę, be kita ko, Direktyvos 41 straipsnio 17 punktą, kurį reikia nagrinėti ir šioje byloje. Visų pirma, Komisija kritikavo tai, kad pagal iki 2016 m. gruodžio 20 d. galiojusio Gamtinių dujų tiekimo įstatymo 129/A straipsnio 3 ir 4 dalių nuostatas dėl procedūrų, kuriose nustatomi sistemos naudojimo tarifai, tarifai už paslaugas, kurias sistemos operatoriai gali teikti pagal specialius tarifus, ir prijungimo tarifai, tik sistemos operatorius, kurio atžvilgiu buvo priimtas sprendimas, buvo laikomas šalimi ir galėjo pasinaudoti teise paduoti apeliaciją. Vis dėlto Komisijai pradėjus procedūrą [Vengrijos] įstatymų leidėjas panaikino ginčijamas nuostatas, o Komisija tai pripažino kaip problemos sprendimą, nors ir toliau tvirtino, kad Vengrija neviseiškai įvykdė savo įsipareigojimus, nes nenumatė tinkamos procedūros, užtikrinančios teisę apskusti nacionalinės reguliavimo institucijos sprendimus pagal direktyvos 41 straipsnio 17 dalį.
- 16 Nors šioje byloje dėl įsipareigojimų neįvykdymo Teisingumo Teismas neturėjo nagrinėti Gamtinių dujų tiekimo įstatymo 129/A straipsnio 3 ir 4 dalyse numatytų apskundimo procedūrų, kurios galiojo iki 2016 m. gruodžio 20 d., reikia pabrėžti šių ankstesnių nuostatų ir dabartinių tame pačiame įstatyme įtvirtintų nuostatų panašumą. Svarbiausias panašumas yra tas, kad pagal abu reguliavimo modelius tik sistemos operatorius laikomas šalimi, kurios atžvilgiu tiesiogiai priimtas sprendimas, todėl tik jis turi teisę paduoti apeliaciją. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiančio teismo nuomone, iki 2016 m. gruodžio 20 d. galiojusio Gamtinių dujų tiekimo įstatymo 129/A straipsnio 3 ir 4 dalių turinys atitinka šiuo metu galiojančio šio įstatymo 129/B straipsnio 1 dalies turinį, taigi šiuo metu galiojantis reglamentavimas yra identiškas tuo metu Komisijos ginčytoms nuostatomis.
- 17 Kaip Teisingumo Teismas nurodė sprendimo *E.ON Földgáz* 50 punkte, nors nacionalinėje teisėje turi būti nustatyta asmens teisė ir interesas pareikšti ieškinį, pagal Sąjungos teisę reikalaujama ne tik laikytis lygiavertiškumo ir veiksmingumo principų, bet ir to, kad nacionalinės teisės aktai nepažeistų teisės į veiksmingą teisinę gynybą pagal Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnį.
- 18 Taip pat atsižvelgdamas į Komisijos pateiktus prieštaravimus dėl 2016 m. pavyzdinės apeliacinės procedūros, prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas mano, kad į pirmąjį prejudicinį klausimą reikia atsakyti taip, kad Direktyvos 41 straipsnio 17 dalis, atsižvelgiant į Pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnį, turi būti aiškinamas taip, kad pagal ją draudžiami nacionalinės teisės aktai, pagal kuriuos šios valstybės narės reguliavimo institucijos procedūrose,

kuriuose nustatomi sistemos naudojimo tarifai, numatoma, kad sistemos operatorius yra vienintelė šalis, kurias atžvilgiu tiesiogiai priimtas sprendimas, ir kuri, kaip tokia, turi teisę paduoti apeliaciją dėl šioje procedūroje priimto sprendimo. Iš tiesų, prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiančio teismo nuomone, Gamtinių dujų tiekimo įstatymo 129/B straipsnio 1 dalis nepagrįstai apriboja asmenų, turinčių teisę paduoti apeliaciją dėl reguliavimo institucijos sprendimų, ratą tik sistemos operatoriumi, taip atimdama galimybę paduoti apeliaciją kitiems gamtinių dujų sektoriaus rinkos dalyviams, kuriuos šis sprendimas gali paveikti tiesiogiai.

- 19 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, jei Teisingumo Teismas į pirmąjį prejudicinį klausimą atsakytų teigiamai, Gamtinių dujų tiekimo įstatymo 129/B straipsnio 1 dalis turi būti pripažinta netaikytina šioje pagrindinėje byloje tiek, kiek ji susijusi su pareiškėjos teise inicijuoti teismo procesą, nes nacionalinės teisės aktai neatitinka Sąjungos teisės nuostatų dėl teisės pareikšti ieškinį ir Pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnyje įtvirtinto veiksmingos teisinės gynybos principo. Kadangi tokiu atveju Sąjungos teisė būtų taikoma tiesiogiai ir turėtų viršenybę prieš nacionalinę teisę, taigi pareiškėja turėtų bendrą teisę pareikšti ieškinį, reikia atsakyti ir į antrąjį prejudicinį klausimą, susijusį su pareiškėjos *locus standi* šioje byloje apimtimi, kaip ji suprantama pagal Sąjungos teisę, susijusią su tuo, kad ji yra asmeniškai paveikta.

Antrasis prejudicinis klausimas – Rinkos dalyvio, kaip pareiškėja, locus standi

- 20 Antruoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas Teisingumo Teismo prašo išaiškinti ir nurodyti, kiek tai susiję su Sąjungos teisės aktų dėl gamtinių dujų vidaus rinkos reguliavimo nuostatomis, nustatančiomis asmenis, turinčius teisę paduoti apeliaciją dėl reguliavimo institucijos sprendimų, ar rinkos dalyvis, esantis tokioje padėtyje, kokioje yra pareiškėja administracinėje byloje dėl ginčijamo sprendimo, kuris yra pagrindinės bylos dalykas, turėtų būti laikomas „šalimi, kurios atžvilgiu reguliavimo institucija priima sprendimą“.
- 21 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiančio teismo nuomone, šis klausimas yra panašus į tą, kurį Teisingumo Teismas išnagrinėjo Sprendime *E.ON Natural Gas*. Pagal to sprendimo 48 punktą *E.ON Trade Földgáz Zrt.* teisė paduoti apeliaciją buvo grindžiama tuo, kad ji buvo tam tikrų teisių turėtoja ir kad reguliavimo institucijos sprendimas galėjo turėti įtakos šioms teisėms. Sprendimo *E.ON Földgáz* 49 punkte Teisingumo Teismas nurodė, kad, nesant atitinkamą sritį reguliuojančių Sąjungos teisės normų, kiekviena valstybė narė savo nacionalinės teisės sistemoje turi paskirti kompetentingus teismus ir nustatyti išsamias ieškinių, skirtų iš Sąjungos teisės kylančių asmenų teisių apsaugai užtikrinti, pareiškimo procesines taisykles, nes vis dėlto valstybės narės veiksmingą šių teisių apsaugą turi užtikrinti kiekvienu atveju. Vis dėlto valstybės narės turi naudotis šia kompetencija paisydamos ir nepažeisdamos Pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnyje garantuojamos teisės į veiksmingą teisinę gynybą.

- 22 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, pagrindinėje byloje, kurią nagrinėja prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas, reikia išaiškinti Direktyvos 41 straipsnio 17 dalį, kad būtų galima nuspręsti, ar pareiškėja, komercinė bendrovė, kuri prekiauja gamtinėmis dujomis ir kuri kaip sistemos naudotoja naudoja gamtinių dujų perdavimo sistema, turi būti laikoma asmeniu, turinčiu teisių pagal šią direktyvą, kurio padėtį paveikė arba gali paveikti reguliavimo institucijos sprendimas, kuriuo nustatomi sistemos naudojimo tarifai, tarifai už paslaugas, kurias sistemos operatoriai gali teikti pagal specialius tarifus, ir prijungimo tarifai, todėl jam turi būti pripažinta teisė pareikšti ieškinį. Šio klausimo išsprendimui taip pat svarbus pareiškėjos administraciniame skunde nurodytas argumentas, kad ginčijamas sprendimas prieštarauja Sąjungos teisei – pažeidžia Reglamento Nr. 2017/460 3 straipsnio 15 punktą, 4 straipsnio 4 dalį ir 19 straipsnio 2 dalį – klausimas, kuris gali būti nagrinėjamas iš esmės tik tuo atveju, jei prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas patvirtins pareiškėjos *locus standi*.
- 23 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas siūlo atsakyti, kad gamtinių dujų rinkos dalyvis, atsidūręs tokioje situacijoje, kaip pareiškėja, tokiu atveju, koks nagrinėjamas pagrindinėje byloje, turi teisę pareikšti ieškinį, nes jis gali būti tiesiogiai paveiktas. Tai grindžiama tuo, kad sistemos operatorius, kuriam ginčijamas sprendimas yra tiesiogiai privalomas, automatiškai ir imperatyviai taiko šiame sprendime nustatytus tarifus pareiškėjai, kaip rinkos dalyvei, užsiimančiam prekyba gamtinėmis dujomis, kuri privalo mokėti šiuos tarifus sistemos operatoriui, o jei nevykdo šios pareigos, negali vykdyti prekybos gamtinėmis dujomis veiklos. Taigi galimai neteisėtas, šiuo atveju Sąjungos teisei prieštaraujantis, ginčijamo sprendimo pobūdis turi tiesioginės įtakos pareiškėjos teisėms ir teisėtiems interesams.
- 24 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, siekiant nustatyti, ar egzistuoja pareiškėjos teisė pareikšti ieškinį ir *locus standi* – ar jos teisės ar teisėti interesai buvo tiesiogiai pažeisti, o tai reikia išnagrinėti prieš priimant sprendimus dėl esmės, reikia atsakyti į du prejudicinius klausimus pagrindinėje byloje.
- 25 <...>
- 26 <...> [svarstymai dėl nacionalinės procesinės teisės]
- Budapeštas, 2022 m. kovo 22 d.
- <...> [parašai]